

Dragi krajani,

počitnice, dopusti so torej mimo. Preživeli smo jih, kot je komu ustrezalo ali bolje — kot je kdo zmogel. Marsikateri je tudi letos nastavljal svojo kožo sončnim žarkom ob morski obali, drugi se je zatekel za nekaj dni v pomirjajočo tišino planinskega sveta, prenekateri pa ostal kar doma. Tudi dobro, stabilizacijsko.

Kakorkoli, glavno je, da smo se sprostiti, odpočili. In takole, za rekreacijo, tudi kaj postorili v stanovanju ali okrog hiše. Morda smo si vzeli čas, da bi malo bolje spoznali svoje otroke, nemara ponovno odkrili svojega soseda, znanca, prijatelja.

Leto 1983 se je tako prevesilo v svojo drugo polovico, v katerem naj bi dokazali svetu in predvsem samim sebi, da znamo še vedno delati. Trdo in odgovorno. Ker je tak tudi čas, ki ga živimo. Navsezadnje tudi zato, ker je delo ena redkih, če že ne edina oblika preživetja. Vsekakor je osnovni smisel človekovega dejanja in nehanja, mar ne? Veliko uspeha!

Uredniški odbor

Za naslovno stran smo tokrat izbrali malce drugačen posnetek: naše mesto okrog leta 1930. Da bi pokazali, kako čas spreminja stvari. In seveda tudi ljudi.

7. maja smo praznovali

Na predvečer 7. maja — krajevnega praznika ilirskobistriške krajevne skupnosti so se na razširjeni seji zbrala vodstva družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti skupaj s skupščino in svetom naše KS. O delu in uspehih, pa tudi o težavah in načrtih za bodoče je spregovoril tov. Ivan POPIT, predsednik skupščine KS Ilirska Bistrica.

Predsednik skupščine občine tov. Ivan BERGOČ je v imenu občinskih družbenopolitičnih organizacij pozdravil prisotne in preko njih čestital vsem krajanom naše KS k doseženim uspehom in prazniku

Svečani seji sta prisostvovala tudi pisatelj in kipar Tone Svetina in njegov sin akademski slikar Vojko Svetina, ki sta v nadaljevanju slavnostnih prireditev predstavila roman „MED NEBOM IN PEKLOM“ o Maslovi družini z Ostrožnega brda in slikarsko razstavo.

Kot je že navada, je bila tudi tokratna svečana seja priložnost, da se z družbenimi priznanji oddolžimo vsem, ki so s svojim delom obogatili življenje v naši KS. Letošnja priznanja OF so prejeli: Jože POLH (na sliki), Marjan SMRDELJ, Darinka ŠAJN, Janez KIRN in OBČINSKA ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN.

Taborniki, prijatelji organizacije!

V prejšnji številki KRAJANA smo se v priložnostnem prispevku spomnili 30-letnega jubileja taborniškega odreda „SNEŽNIŠKIH RUŠEVCEV“ iz Ilirske Bistrice. Med drugim smo tudi zapisali, da bo srečanje vseh generacij bistriških tabornikov, simpatizerjev in prijateljev organizacije.

Vabimo vas, da pridete v so-

boto, 27. avgusta v Črni dol, kjer bo ob 11.00 uri osrednja slovesnost pred taborniško kočjo. Vsi udeleženci bodo prejeli spominski našitek in priložnostno brošuro, ki smo jo pripravili ob tej priliki. Seveda se bomo srečali ob tabornem ognju, zapeli stare dobre taborniške pesmi in na tovariškem srečanju obudili spomine.

Organizirali bomo avtobusni prevoz, o čemer vas bomo pravočasno obvestili. Še posebej želimo, da se srečanja udeležijo tisti naši člani, ki so zaorali taborniško ledino v našem kraju.

NASVIDENJE V ČPNEM DOLU!

Upravni odbor
Odreda „SNEŽNIŠKI RUŠEVCI“

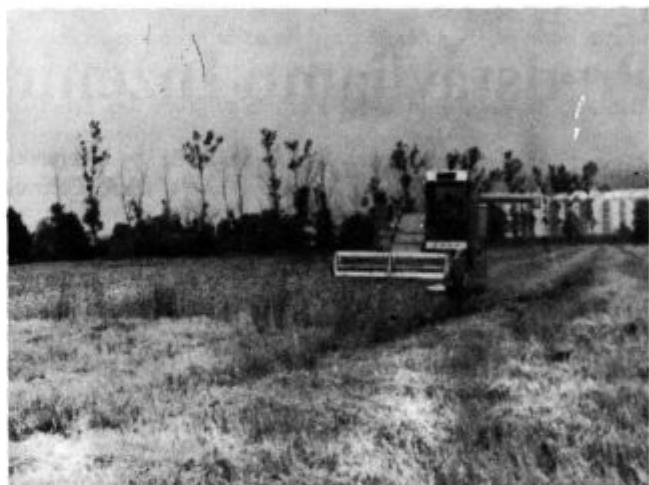
Letos uspešna žetev

Kakor boš sejal, tako boš žet! Star ljudski pregovor se je ponovno potrdil tudi v naši občini pri pridelovanju pšenice in drugih žit. Po razmeroma opuščnem pridelovanju žit v preteklih letih smo v občini jeseni 1982 posejali 278 ha z ozimno pšenico. Od tega je bilo posejanih 95 ha pogodbeno, 9 ha pa je posejal HMEZAD na družbenih zemljiščih. Priprave na žetev so potekale od setve dalje. Slabe izkušnje iz preteklega leta so narekivale bolj zavzeto delo za nemoteno izvajanje žetve. Negotovost glede dobave treh novih kombajnov vse do samega začetka žetve je vnašala dodatno vznemirjanje. Danes, ko je pretežni del žetve za nami, lahko z zadovoljstvom sporočamo prve podatke.

Do vključno 30.7.1983 je bila požeta pšenica na 240 hektarjih. Nažetih je bilo 930 ton pšenice, odkupljene ali zamenjane za koruzo pa je bilo 145 ton. Ob žetvi smo imeli na voljo devet kombajnov. Po načrtu je delo vsakega kombajna spremljal pospeševalec HMEZAD. Spremljevalec je predvsem izdelal razpored za delo kombajna.

Pohvaliti velja izjemno zavzetost in požrtvovalnost pospeševalcev, saj niso bili redki primeri, ko se je njihovo delo končalo ob 23. ali 24.00 uri, da so pravočasno pripravili razpored dela za naslednji dan.

Še nekaj o pridelku. Povprečen pridelek znaša 39 stotov na hektar. Posamezni pridelovalci pa so dosegli zelo dobre re-

Žetev pšenice na Žabovici

zultate, saj smo beležili na mnogih njivah 60, 70 in več stotov zlatega zrnja na hektar. Največji donos na hektar je dosegel kmetovalec Franc Prelog iz Zarečja, in sicer 85 stotov na hektar. Ob žetvi smo bili zadovoljni z naslednjimi sortami: zlata dolina, novosadska rana, kragujevka, na Pivškem pa se je obnesla tudi partizanka.

R.C.

Uspeli smo — rentgenski aparat že prispel

V skupni akciji za nabavo rentgenskega aparata, katere pobudnik je bila naša krajevna skupnost in jo je podprl tudi IS skupščine občine, smo uspeli.

Zadnje dni meseca junija smo zbrali skoraj vsa potrebna finančna sredstva za plačilo pologa, ki smo jih takoj nakazali proizvajalcu opreme Ei Niš. Ob tej priliki se moramo zahvaliti vsem tistim podjetjem in krajevnim skupnostim za finančno pomoč, ki so znale in zmogle prisluhniti potrebam občanov. V akcijo so se vključili z ustreznimi finančnimi zneski še Veterinarski zavod, Obrtno združenje in tudi Mla-

dinski klub Nada Žagar iz Il. Bistrice z delom izkupička od plesa ob dnevu borca — 4. juliju. Svoje prispevke je nakazala tudi večina krajevnih skupnosti naše občine, žal ne vse, nekatere zaradi pomanjkanja denarja, v nekaterih pa tudi niso morda najbolj razumeli pomena naše pridobitve.

Podroben pregled zbranih sredstev:

- združeno delo 305.000 din
- KS Il. Bistrica 300.000 din
- ostale KS občine 225.000 din

Ko so bili izpolnjeni vsi plačilni pogoji, je dobavitelj nemudoma odposlal opremo v naš Zdravstveni dom. In kaj je še potrebno postoriti, da bo nova dragocena aparatura predana v obratovanje? Najprej bo potrebno izvršiti še manjša gradbena adaptacijska dela v Zdravstvenem domu, nakar pridejo monterji iz Niša, ki bodo aparat vgradili in predali namenu, čimprej bo le mogoče.

Glede na to, da nam je proizvajalec opreme nudil tudi kredit s triletno odplačilno dobo, bo treba le-tega v navedenem času tudi vrniti. Zaradi tega je bil v mesecu juniju sklenjen samoupravni sporazum, po katerem bo štiri odplačilne obroke vrnila Zdravstvena skupnost Ilirska Bistrica, dva obroka pa KS II. Bistrica, in sicer enega v letu 1984, drugega pa v letu 1985. Višina vseh šestih obrokov je enaka in znaša 311.276 din.

Menimo, da smo z nabavo rentgenskega aparata precej izboljšali možnosti za boljše zdravstveno varstvo v našem kraju.

Akcijo smo izpeljali resnično v zadnjem trenutku, saj so nam grozile finančno-ekonomske omejitve, pa tudi višja cena aparature. Ob pripravi, izdelavi in sklepanju finančnih listin za nakup aparata pa se moramo zahvaliti tudi finančnikom naše PE Splošne banke, ki so nam nudili vso strokovno pomoč. Pogodba je bila sklenjena še po stari ponudbeni ceni iz leta 1982. Za novo pridobitev imajo zasluge tudi zdravstveni delavci, ki so morali urediti precej dokumentacije v sorazmerno kratkem času.

Kakorkoli že, uspeli smo, čeprav danes za takšne investicije ni najbolj ugoden čas in zato vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspehu, resnično iskrena hvala! Občani pa bomo v naslednjih mesecih, ko se bomo posluževali tovrstnih uslug, zadovoljni ugotovili: skupna prizadevanja so obrodila sad, ki naj pripomore k še boljši zdravstveni preventivi.

Z.T.

Predstavljamo Inženirski biro elektroprojekt

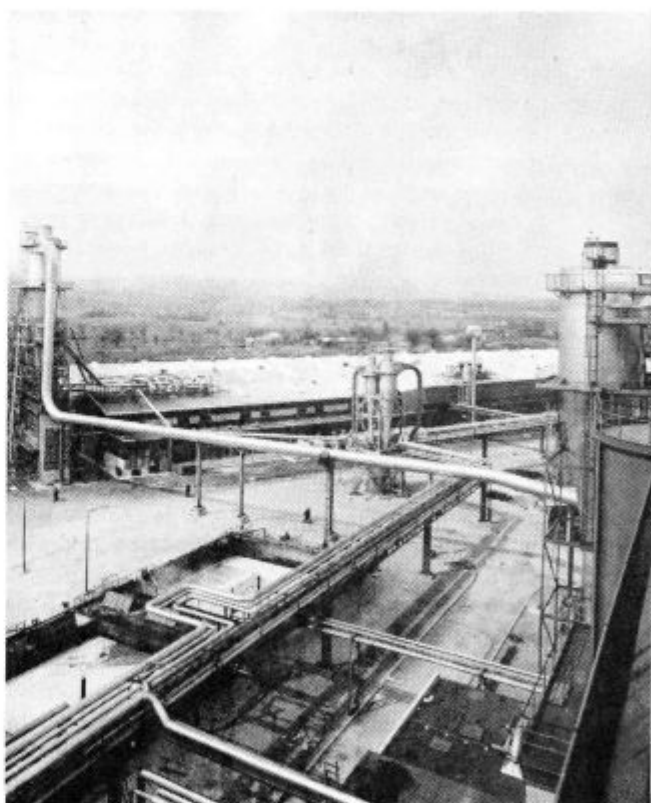
V letošnjem letu je delovna organizacija IBE — Inženirski biro Elektroprojekt iz Ljubljane ustanovila v Ilirski Bistrici poslovno enoto s sedežem na Trgu Maršala Tita 6.

Elektroprojekt je bil ustanovljen leta 1949 za projektiranje in izdelavo tehnične dokumentacije za gradnjo elektroenergetskih objektov. V začetku so bile to hidroelektrarne, kasneje so se jim pridružile še termoelektrarne, industrijske kotlarne in elektrarne, toplotarne, v zadnjem času pa še jedrske elektrarne. Najpomembnejši energetski objekt, pri katerih je Elektroprojekt sodeloval, so hidroelektrarna Savica, vrsta elektrarn na Savi, večja elektrarna na Dravi, hidroelektrarna na Pivi z 220 m visokim jezo, termoelektrarne v zasavskem in velenjskem premogovnem bazenu, med njimi termoelektrarna Šoštanj, plinska elektrarna Brestanica, termoelektrarna Trbovlje, jedrska elektrarna Krško, pripravljala dela za drugo jedrsko elektrarno. Nadalje je načrtoval toplovodno ogrevanje mest, sodeloval pri gradnji slovenskega plinovoda ter pri izdelavi načrtov in pri graditvi rudnika urana na Žirovskem vrhu.

Na področju prenosa električne energije je načrtoval več kot 2.000 km daljnovodov, preko 100 razdelilnih transformatorskih postaj, naredil načrte za 300 km dolgo zanko slovenskega dela 400 kv daljnovoda Nikola Tesla.

Svojo dejavnost je razširil tudi na projektiranje in izgradnjo industrijskih objektov. Tako je sodeloval pri izgradnji treh tovarn za proizvodnjo ivernih plošč (Glin—Nazarje, Lesna—Otiški vrh, Meblo—Nova Gorica), tovarne za proizvodnjo vlaknenih plošč po suhem postopku (Lesonit—Ilirska Bistrica). Med referenčnimi objekti Elektroprojekta iz področja industrijske gradnje so še Kartonažna tovarna Ljubljana, Val-karton — Logatec, Iplis — Koper, farmacevtske tovarne Lek, Krka, Belinka — Ljubljana, tovarna sladkorja Ormož itd. Še bi lahko naštevali iz skoraj 35-letnega plodnega in uspešnega delovanja biroja.

Vrsto let je prisoten tudi pri graditvi investicijskih objektov na področju občine Ilirska Bistrica. Tako je sodeloval pri gradnji že omenjene tovarne vlaknenih plošč v Lesonitu, projektiral in nadziral objekt za fermentacijo v TOK, nadziral izgradnjo objekta za proizvodnjo galvanske opreme v Plami, nove hale v Transportu, nove osnovne šole, sodeloval pri

Novozgrajena tovarna plošč vlaknenk — suhi postopek v Lesonitu.

projektiranju modernizacije obrata oplemenitenih plošč v Lesonitu itd. Z ustanovitvijo poslovne enote v Ilirski Bistrici je želel povečati svojo prisotnost na terenu, omogočiti stalno kontaktiranje z investitorji, doseči boljšo informiranost in hitrejši odziv na povpraševanja in potrebe na področju investicijske dejavnosti. Elektroprojekt se je vedno zavedal, da je uspešen razvoj našega gospodarstva odvisen od vključevanja najboljših strokovnjakov v načrtovalno in svetovalno dejavnost. Zato je neprestano skrbel za svojo rast.

Leta 1949 je bilo pri Elektroprojektu zaposlenih le 30 strokovnjakov, danes jih je blizu 400. Tako je postal Elektroprojekt največja slovenska organizacija za projektiranje in vodenje gradnje energetske in industrijske objektov, je pa tudi med vodilnimi tovrstnimi jugoslovanskimi delovnimi organizacijami.

Pri Elektroprojektu združujejo delo strokovnjaki različnih strok: tehnologi, gradbeniki, arhitekti, strojniki, elektrotehniki, geodeti, ekonomisti, pravniki, finančniki, ekologi, planerji, sociologi, projektantsko tehnični analitiki, strokov-

njaki za sestavo specifikacij, projektanti, konstruktorji, preizkuševalci, nadzorniki in drugi.

Osnova Elektroprojektovih uspehov so strokovnost in izkušnje, pridobljene na mnogih področjih. Prav gotovo je ena največjih prednosti Elektroprojektovih strokovnjakov sposobnost, da opravljajo skupinsko delo. Tako lahko od zasnove do konca gradnje nekega objekta oplajajo svoje posamezne sposobnosti s sposobnostmi investitorjevih strokovnjakov in tako dosegajo največje učinke.

A.Š.

Nov prometni režim v Rozmanovi

Ko se je pričel pouk v novi šoli v Rozmanovi ulici, se je bistveno povečal promet pešcev, zlasti najmlajših učencev. Vodstvo osnovne šole, krajan na zbora občanov in pa svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu so zahtevali takšno prometno ureditev ulice, ki bo zagotavljala varnejšo hojo otrok in drugih pešcev. Ugotovljeno je bilo, da je del ulice od postaje milice do pošte izredno ozek in nepregleden. Komisija za tehnično urejanje prometa pri izvršnem svetu Skupščine občine Ilirska Bistrica je zadevo proučila in dala naslednje predloge, ki bi izboljšali prometno varnost:

– v delu Rozmanove ulice od pošte do postaje milice naj bo enosmerni promet. Promet naj bi potekal v smeri proti postaji milice. Desno stran vozišča v širini 1,5 metra naj se

uredi za pešpot. Pas za pešce naj se zavaruje z verižno ograjo;

- del Rozmanove ulice od hišne številke 25 do nove šole naj se s fizično zaporo zapre za ves promet;
- cesto od vojašnic mimo postaje milice naj se določi za prednostno.

K navedenemu predlogu so že dali soglasje krajan na zboru in pristojni organi. Konec meseca junija je komite za družbeno planiranje in gospodarstvo Skupščine občine Ilirska Bistrica že izdal odločbo Samoupravni komunalni interesni skupnosti II. Bistrica, da je dolžna urediti ulico oziroma cestno signalizacijo v skladu z zgoraj navedenimi spremembami. Zadeva ne trpi odlašanja!

Z.T.

Za Dan vstaje na Snežniku

Za letošnji dan vstaje – 22. julija je bilo na Snežniku živahnejše kot prejšnja leta.

Telesnokulturni delavci občine so na ta dan povabili občane, da preživijo praznični dan v naravi, se povzpnejo na Snežnik in se razvedrijo na Sviščakih.

Več kot sto izletnikov se je vabilu odzvalo in tako preživel lep sončen dan, mnogi kar v družinskem krogu.

Planinski vodniki so izletnike popeljali na Snežnik po manj znani poti čez Gašperjev hrib in Nove krajšine. Zadovoljni in nasmejani so bili prav vsi, čeprav je bilo obilnih šestdeset let razlike med najmlajšim in najstarejšim. Posebnosti in bogastvo snežniškega rastlinstva je zbranim predstavil kar na samem vrhu znani slovenski biolog prov. Tomaž Petauer.

Izletniki so se na svoji poti proti Snežniku poklonili spomenu junakom naše revolucije in NOB. Najmlajši so s cvetjem okrasili spominsko obeležje Josipu Križaju – legendarnemu partizanskemu pilotu in spomenik padlim v snežniških gozdovih na Sviščakih.

Prijetno srečanje

V soboto, 11.6. so bile na obisku pri našem aktivu žena ženske z Reke in Pule.

Srečanje z aktivom z Reke je že tradicionalno. Letos so se jim pridružile še ženske iz Pule. Srečanja se je udeležilo 75 žensk.

Sprejeli smo jih v Domu JLA ob 10. uri. Med drugimi jih je pozdravil tudi sekretar občinskega odbora SZDL tov. Možina. Tov. Vičič in Žnidaršič sta jih kot predstavnika KS in ZB popeljala po našem mestu in na HRIB SVOBODE, kjer

so si ogledale spomenik in se seznanile z zgodovino bojev prekomorskih brigad. Ob 12.00 uri smo odšli na Mašun, kjer smo imeli skupno kosilo v lastni režiji. Po ogledu Mašuna in okolice smo imeli družabno srečanje. Garnizon JLA nam je dal na razpolago avtobus za udeleženke z Reke in Bistrice. Ravno tako so nam „posodili“ muzikante in tako smo ob skromni malici prijetno in veselo preživeli popoldan.

Domov smo se vračali preko Sviščakov, tako da so naše gostje lahko videle čimveč. Bile so navdušene nad lepotami Mašuna in Sviščakov. Srečanje je lepo uspevalo.

V septembru bo srečanje aktivov na Malem Lošinju. Obljubile smo, da se ga bomo udeležile.

SD

Premški grad razkriva preteklost

V prvi polovici letošnjega julija so tekla raziskovalna izkopavanja v dvorišču premskega gradu, ki jih že drugo leto izvaja goriški zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine pod strokovnim vodstvom arheologine Nade Osmukove.

Odkriti temelji starejših pozidav premske vzpetine, najdeni delno ohranjeni bivalni prostori pod grajskim tlakom, raziskave v grajski kapeli in ob zunanjem grajskem zidu pa vrsta keramičnih najdb, steklenih in kovinskih predmetov so že dosedaj naložili arheologom in drugim strokovnjakom dovolj gradiva za nove raziskave, ki bodo osvetlile preteklost premskega gradu.

V.Č.

Bistriški študentje so pregledali svoje delo

Klub študentov Ilirske Bistrice so ustanovili študentje generacije, rojene okrog leta 1940, ki je predstavljala po vojni prvo večjo skupino študentov iz naše občine.

Zbirati so se začeli takoj po letu 1960, klub pa so uradno ustanovili 1963. leta. Po letu 1965 so zaključevali študij, začeli zapuščati Ljubljano in delo kluba je za nekaj časa zamrlo, ker je nastala nekaka praznina. Močnejši priliv študentov iz naše občine v Ljubljano se zopet začne med leti 1965–1970. Formalno klub ni več obstojal, vendar je ostala tradicija združevanja Bistričanov. Leta 1968 smo tako na pobudo nekaterih članov organizirali spoznavni večer in zopet obnovili torkove večere. Našteli smo okrog 50 študentov iz občine in klub je zopet zaživel. Akcij je bilo res veliko. Vključili smo se v Zvezo pokrajinskih študentskih klubov in leta 1971 smo tudi uradno na novo ustanovili klub in ga registrirali kot društvo. Sprejeli smo statut, dobili svoj žig.

Od takrat dela klub bolj ali manj uspešno in ima seveda več ali manj problemov. Po tej kratki zgodovini prvih začetkov kluba bi vas rada seznanila z njegovim delom v preteklem študijskem letu.

Delo KS v študijskem letu 1982/83 se je začelo s tradicionalnimi akcijama — spoznavnim večerom in pa letno

skupščino KS. Da je bil spoznavni večer vesel in zanimiv, ni potrebno posebej omenjati, poudarila pa bi, da je bila tudi skupščina kar uspešna. Posebno smo se razveselili, ker so se nam pridružili tovariši Ivan Bergoč, Slavka Maljevac, Miro Tomič, Branko Ujčič in Mile Šuštar, predsednik skupščine občine Bežigrad. V novo študijsko leto smo odrinili s predsedstvom, v katerem je bilo poleg že večjih članov precej novih moči in temu primerni so bili načrti. Zadali smo si kar obetaven program, žal pa nam ga ni uspelo popolnoma uresničiti. Kot je bilo običajno že prejšnja leta, smo se kar precejkrat dobili na torkovih večerih, kjer smo se malo pozabavali, vsekakor pa smo te priložnosti izkoristili za pogovore in dogovore o raznih akcijah kluba. Tu moramo omeniti tudi poseben torkov večer, ko nas je obiskal dedek Mraz, ki je bil sicer še mlad, a zato nič manj dober srčen in radodaren.

Kar se tiče drugih akcij, se zdi, da smo bili še najbolj pridni na kulturnem področju. V januarju in aprilu smo organizirali multimedialno predstavo (glasba, ples, projekcije), s katero sta nas obiskala znana ustvarjalca s tega področja — glasbeni kritik novinar Brane Rončel in baletka Petra Plečko. Predstavo si je ogledalo precej študentske in srednješolske mladine, žal pa se širši krog občanov ni odzval.

Med „Tedom mehiškega filma“ smo si v Ljubljani ogledali kino predstavo, pa tudi nekaterih organizacijo filmskega gledališča v Il. Bistrici, priprave so se začele, vendar pa nas pesti nekaj problemov: premalo imamo izkušenj in tudi denarja ni.

No, na športnem področju smo bili tudi kar aktivni. Nekajkrat smo bili na plavanju, žal v zelo majhnem številu, organizirali pa smo tudi tradicionalni vzpon na Snežnik, ki je trajal dva dni. Prenočili smo v taborniški koči v Črnem dolu (še enkrat se zahvaljujemo taborniškemu odredu SR za gostoljubje) in lahko rečemo le, da je akcija uspela, sicer pa to lahko presodite po veselih obrazih na fotografiji.

Pred dvema letoma smo se študentje predstavili občanom z literarnim večerom, likovno in fotografsko razstavo.

Bili smo tudi na smučarskem tečaju na Sviščakih. Da ni manjkalo snega, predvsem pa dobre volje, je jasno.

No, nikakor pa ne smemo pozabiti še ene akcije, osrednje prireditve leta — brucovanja.

Kako je bilo letos, morda že veste, omenim naj le, da je bilo bolj malo brucov pred veliko trojico, pa tudi sicer je bila prireditev slabo obiskana.

In še ena posebnost letošnjega dela. V začetku januarja smo imeli sestanek z nekaterimi predstavniki DPO, na katerem

smo se pomenili o problemih, ki nas pestijo, posebno o kontaktu KŠ z matično občino. Ponudili so nam pomoč pri reševanju problemov, prejeli smo pa tudi nekaj utemeljenih kritik, naj omenim le našo šibko točko, ki se kaže že več let — na delovnih akcijah je naših članov malo ali skoraj nič, kar se je še enkrat ponovilo tudi letos.

Ob koncu študijskega leta se je predsedstvo zbralo na zaključnem sestanku, kjer smo pretresli delo v preteklem letu, ugotovili, kje smo naredili napake in poudarili uspehe. In bilanca, boste vprašali? Prav zadovoljni nismo, saj je bilo neuresničenega precej. Vendar se lahko pohvalimo, da le nismo tako malo naredili. Tako smo se s še kar mirno vestjo še enkrat dobili na piknik — jer smo se dodobra razživelih ob pogovorih in raznih igrah — tja od nogometa pa do „gnilega jajca“, kajti študentje smo pač veseli ljudje in prav zabavna družina.

Zato res ne vem, zakaj se v prihodnjem letu ne bi priključili v veseli vlak KŠ še vsi tisti, ki tudi preživljajo študijsko leto v Ljubljani, pa se nam na nobeni akciji ne pridružijo. In teh je žal kar precej! Seveda velja poziv tudi za vse bivše študente in ostale, ki so radi z nami.

Ob koncu se še enkrat zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali pri delu in upamo na nadaljnje sodelovanje.

Mojca Čeligoj

Slabo vreme oviralo akcijo čiščenja

Na pobudo sveta KS smo organizirali akcijo čiščenja okolja v zadnjem tednu meseca maja, da bi mesto dočakalo občinski praznik — 4. julij, kar najbolj urejeno. Aktivnost priprav in organizacija akcij po posameznih rajonih je sorazmerno dobro stekla. Žal pa je vreme tokrat ponagajalo. Na poglaviti dan akcije, to je v soboto, 28. maja, je kot za stavo deževalo skoraj ves dan, šele proti večeru se je nekoliko zjasnilo in takrat so najbolj zagnani občani je izkoristili prilžnost in uredili neposredno okolico stanovanjskih blokov, hiš ter zelenic.

Najbolj marljivi so tega dne pokosili travo, očistili zelenice in polnili kontejnerje z različnimi odpadki. Tovornjak komunale pa je pospešeno odvažal polne kontejnerje. Tega dne so se najbolj izkazali stanovalci v blokih v Maistrovi, Čubčevi, Gregorčičevi in Prešernovi ulici.

Spričo slabega vremena so se morale posamezne aktivnosti prenesti v naslednji teden, ko smo dočakali ugodnejše vreme. Akcijo čiščenja smo združili z urejanjem posameznih komunalnih problemov. Tako se je pristopilo k izgradnji kanalizacije in javne razsvetljave v delu Vodnikove ulice. Mladinci Šercerjeve ulice so očistili jaške v svoji ulici. Člani ribiške družine BISTRICA so očistili obe strugi v spodnjem delu toka.

Akcija je kljub slabemu vremenu delno uspela, opazne so bile posamezne pomanjkljivosti, ki jih bomo morali v bodoče odpraviti. Udeleženci akcije pa menimo, da bi morali uvesti redna vsakoletna čiščenja mesta v zadnjem tednu meseca maja. To naj bi bila v bodoče stalna usmeritev. V mislih moramo imeti tudi vzgojni pomen akcije, da že našim najmlajšim privzgojimo občutek in smisel za urejeno in čisto okolje.

V letošnji akciji so najmlajši kar zgledno sodelovali in zavzeto pomagali starejšim. Za konec pa smo jih vse skupaj za vzpodbudo ostalim še slikali.

Z.T.

Gasilske ekipe so tekmovalale

Ekipe mladink iz GD Koritnice (na sliki med vajo raznoterosti) je zmagala pred mladinkami GD Knežak

Občinskega tekmovanja se je udeležila tudi ekipa starejših članov – veteranov iz GD Ilirske Bistrice

V tovarni Plama se je v mesecu maju in juniju kar dvakrat odvijalo tekmovanje gasilskih enot, ki jo je ob sodelovanju podgrajske Plame organizirala Občinska gasilska zveza II. Bistrice.

Na občinskem tekmovanju 28. maja je preverjalo svoje znanje kar 24 gasilskih ekip. Sodelovale so gasilske ekipe vseh GD in IGD naše občine po spolu in starosti, 4 ekipe CZ (Lesonit, Plama, KS Knežak, Občinska ekipa CZ) in ekipa JLA. To tekmovanje je pomenilo vstopnico za uvrstitev na regijsko in republiško tekmovanje. Razveseljivo je, da sta dve društvi sodelovali na tekmovanju kar s šestimi ekipami, GD Knežak in GD Il. Bistrice; za slednjega je tekmovala tudi novoustanovljena gasilska enota Vrbovo z dvema ekipama. Med mlajšimi pionirji so zmagali člani gasilskega društva iz Ilirske Bistrice, med starejšimi GD Knežak pred GD Ilirska Bistrice, med starejšimi člani veterani so bili prvi in edini iz GD Ilirska Bistrice, med mladinskimi člani GD iz Koritnic, med mladinci GD iz Knežaka, med teritorialnimi društvi so bili najboljši člani GD Koritnice, med IGD pa člani IGD

Lesonita. Med ekipami CZ je prvo mesto dosegla ekipa iz Lesonita.

Na regijskem tekmovanju, ki je bilo 19. junija v Plami, so od naših ekip sodelovale le tri, ki so dosegle normativ, in sicer IGD Lesonit, člani, GD Koritnice člani in ekipa CZ Lesonita. Vse so dosegle dobre uvrstitve. GD Koritnice in IGD Lesonit sta vsak v svoji kategoriji dosegla prvo mesto, ekipa CZ pa drugo mesto. Pogoji za uvrstitev na republiško tekmovanje je dosegla le ena ekipa, in sicer starejši pionirji Dolenje Jezero iz Cerknice. Ker je v Sloveniji zelo malo ekip doseglo normative, bo Gasilska zveza Slovenije odločila na podlagi rezultatov, katere ekipe bodo lahko še nastopale na republiškem tekmovanju.

Tekmovanja so dosegla svoj namen, saj so razgibala naše članstvo, čeprav se nekatere ekipe ne obnašajo najbolj športno. Obenem je to tekmovanje pokazalo uspehe in sposobnosti nastopajočih društev, hkrati pa je veljalo za počastitev X. kongresa GZS, ki bo v prihodnjem letu.

Boža Rozman

Naši pevci na Švedskem

Izmenjava daril po nastopu

V večernih urah 27. aprila se je MPZ Dragotin Kette odpravil na skoraj 2000 km dolgo potovanje z avtobusom na Švedsko, da bi za prvomajske praznike zapeli našim zdomcem v Malmöju. Veselo razpoloženje je trajalo nekako do Podkorenja na avstrijsko-jugoslovanski meji, skozi Avstrijo je v avtobusu prevladovala tišina in smo se zbudili šele v zgodnjih jutranjih urah naslednjega dne na avstrijsko-nemški meji. Po dobri uri obmejnih formalnosti (birokracija je tudi tam zaprla nočno službo ob 5. uri in jo odprla šele ob 6.), smo z vožnjo skozi lepo južno Bavarsko obšli München in se ustavili pri prvem cilju našega potovanja — bivšem koncentracijskem taborišču Dachau. Preden smo si ogledali muzej, smo pevci z minutnim molkom in vencem počastili spomin neštehtih žrtev, zlasti še, ker so v tem taborišču trpeli in umirali ljudje tudi iz območja naše občine.

Po celodnevni naporni vožnji smo prispeli v Hamburg, kjer smo si s hladnim pivom poplaknili takorekoč 24-urno vožnjo. Seveda smo kljub utrujenosti opravili kratek obisk zabaviščne četrti St. Pauli, kjer je v posameznih lokalih zadonela slovenska pesem. Naslednje jutro smo na nemški meji zapeljali z avtobusom na trajekt, od koder smo gledali turbobno deževno sivino Baltskega morja, nato se čez zeleno Dansko pripeljali v Københaven, kjer nam je rojakinja Katja Kregar pokazala znamenitosti mesta.

Nato ponovno na trajekt in v poznih večernih urah nas je ta pripeljal v Malmö, kjer so nas gostitelji nestrpno čakali že nekaj ur in nas nato razmestili po svojih hišah in stanovanjih. Naslednjega dne, to je na predvečer 1. maja, smo nastopili s celotnim koncertnim programom na slovenski proslavi 1. maja ob udeležbi velikega števila naših zdomcev pa tudi pripadnikov drugih narodov naše širše domovine.

Naslednjega dne, na praznik dela, so nas gostitelji popeljali v staro kulturno in univerzitetno središče Lund, popoldan pa smo nastopili na centralni prvomajski proslavi v Ljudskem parku v Malmöju z izborom partizanskih in revolucionarnih pesmi.

Prijetni trenutki z gostoljubnimi člani „Planike“ so bili v ponedeljek ob našem odhodu potrjeni z obljubo, da nam Slovensko kulturno društvo Planika vrne obisk. Po dolgi poti skozi Nemčijo in Avstrijo, ki se je nekoliko zavlekla zaradi defekta dveh gum našega avtobusa, smo prispeli v domovino

Poslavljanje v prostorih Slovenskega kulturnega društva Planika

v zgodnjih jutranjih urah 4. maja, polni vtisov in novih spoznanj.

Prijateljstva so se potrdila ob obisku rojakov s Švedske dne 23. in 24. julija letos v Ilirski Bistrici.

A.T.

Sviščaki vabijo

Gora, ki je ni potrebno posebej predstavljati, je 1796 m visok Snežnik s svojimi čudovitimi gozdovi, botaničnim rezervatom, bogatim živalstvom...

Manj znana pa je dolina pod Snežnikom, izhodiščna točka za poldrugo uro trajajoči pohod na Snežnik, imenovana Sviščaki.

Dolina leži na nadmorski višini 1242 m, poleti je prijetno sveža, bližina morja pa oblaži zimski mraz.

Sviščaki so zelo objudena dolina: ob njenem robu je vrsta vikendov, kar 62 jih je, kar daje dolini predih srednjegorske vasice, lepo zrasle s svojim naravnim okoljem.

In kaj ponujajo Sviščaki slučajnemu ali namernemu gostu? Predvsem je tu prostoren planinski dom — Stojan Križman, v katerem je mogoče dobiti sendvič, enolončnico ali kompleten menu, kozarec take ali drugačne pijače.

Mogoče je tudi prenočiti, saj je na voljo ducat ležišč; z zajtrkom ali penzionom. V gostišču je mogoče kupiti tudi razglednico ali ličen spominek.

Dom je kakor vsa dolina elektrificiran, odprt pa je vsak dan razen ponedeljka.

Dan ali več dni je mogoče prijetno preživeti s krajšimi ali daljšimi sprehodi v gozdno okolico, ob balincanju, najmlajši pa imajo na voljo prostrano zeleno jaso za igre z žogo, za skrivalnice in podobno.

Na drugem koncu doline ponuja svoje dobre usluge tudi gostilna Planika.

Do Sviščakov je mogoče priti iz Ilirske Bistrice po dobrih 20 km dolgi, vendar urejeni makadamski cesti, ki je pozimi tudi plužena. Za konec tedna ali nekaj dni dopusta — Sviščaki vabijo v svoj zeleni mir, na kozarec svežega zraka, pod tostoljubno streho planinskega doma. Če greste na morje, so Sviščaki le streljaj stran, če se z morja vračate, so Sviščaki skoraj tik ob vaši poti domov.

E.S.

115 let telesnokulturne tradicije

Iskanje in srečna vrnitev prapora SOKOLA Ilirske Bistrice pred letom dni ter najdeni novi dokumenti so razkrili vrsto novih dragocenih podatkov o živahni telesnokulturni dejavnosti v našem mestu, ki segajo celo v leto 1869. So trakovi sokolskega prapora še v Pragi?

Dekliška sokolska vrsta SOKOLA ILIRSKA BISTRICE (najverjetneje) ob otvoritvi SOKOLSKEGA DOMA, 9.6.1912. Z leve stojijo: Jožica Cerkvenik, ?, Mici Tomšič, Poldi Samsa, Karlina Oljšak, Pepca Krebelj, Minka Kovačič, Fanči Urbančič, ?, sedita: Ivan Tomšič, (Ivetov) voditelj in tajnik, ter starosta Josip Samsa.

V preteklih mesecih je arhivski odbor TVD PARTIZAN NARODNI DOM v Ljubljani — naslednik nekdanjega Ljubljanskega Sokola, prvega sokolskega društva na Slovenskem, temeljito pregledoval svoj bogati arhiv. Tej srečni okoliščini gre zahvala, pa tudi naklonjenosti odborovega predsednika

tov. Alojzija VRHOVCA, da je bil pozoren na dokumente, ki so vezani na telesnovzgojno dejavnost SOKOLA Ilirske Bistrice in nam je nekatere dokumente odstopil v originalu ali fotokopiji.

Tako zvemo iz dopisa Telovadnega društva SOKOL Ilirska Bistrica z dne 4. oktobra 1913, ki sta ga poslala Ljubljanskemu Sokolu in podpisala starosta Josip SAMSA in tedanji

Vodstvo slovenskih sokolskih društev na VI. vseslovenskem sokolskem zletu v Pragi leta 1912, med njimi delegacija Sokola Ilirske Bistrice. Druga z leve sedi Poldi Samsa, za njo Viktor Tomšič in Josip Hrvat, ter v zadnji vrsti mlajši s slavnikom Vinko Sket.

tajnik Ivan TOMŠIČ, celo vrsto novih, doslej nepoznatih podatkov:

Bratski „SOKOL LJUBLJANA“ LJUBLJANA

Z veseljem smo čitali vest, da nameravate prirediti Sokolsko razstavo in ker je le malo pravih spominov iz one dobe, ko se je poleg bratskega Sokola v Ljubljani ustanovilo še par So-

kolskih društev na Slovenskem, je bil tudi v našem kraju ustanovljen „SOKOL“. Ostalo nam je prav malo spominov na oni čas. Zastavo, katero so blagoslovili in razvili leta 1872, je ob priliki požara „Prve kranjske tovarne testenin“ pogorela, ker se je nahajala v shrambi žit panstva, ki je bilo v tovarni nastanjeno, ker je bil lastnik tovarne župan g. Žnidaršič Anton. Ostala je le špica zastave, ki se je po požaru med razvalinami našla in smo Vam jo poslali z bratsko prošnjo, da bi jo razstavili, kakor tudi eno sliko iz leta 1869, katero prilagamo današnjemu pismu. Slika predstavlja brata Josipa Hodnika in Pavla Renkota, kateri je edini še živ od našega nekdanjega SOKOLA.

NA ZDAR!

Telovadno društvo Sokol v Ilirski Bistrici.

VABILO NA DRUGI ZLET

notranjskih sokolskih društev v Il. Bistrici
in k razvitju prapora Ilir. Sokola
v nedeljo dne 22. avgusta 1909.

SPORED.

1. V soboto 21. zvečer serenada kumici. 2. Po serenadi koncert v prostorih hotela „Tomšič“. 3. 22. zjutraj sprejem gostov na postaji Trnovo-Bistrica z godbo. 4. Razvitje prapora ob 11. uri na trgu. 5. Sprevod. 6. Ob 12. uri skušnja za proste vaje. 7. Obed. 8. Ob 4. javna telovadba. 9. Petje, poje „Ilirska Vira“. 10. Ljudska veselica in ples.

Vstopnina k telovadbi in na veselico 60 vin., sedeži po 1 K, člani v kroju prosti. Vstopnina na plesišče 10 vin. za ples.

Pri vseh prireditvah svira godba s Trsata.

Odbor Ilir. Sokola.

Na zdar!

Na zdar!

Vabilo na drugi zlet:

pripis: Iz ohranjenih plakatov in tiskanih osebnih vabil, ki so jih bistriški sokoli razposlali, zvezo za vneto in trudi, s katerim so pripravljali 22. avg. 1909 v Ilirski Bistrici II. zlet notranjskih sokolov in svečano razvitje sokolskega prapora.

Žal poizvedovanje po ohranjeni „špici“ zastave in omenjeni fotografiji v Ljubljani ni rodilo uspeha, pa tudi sorodniki Josipa Hodnika (Mehlinovega) in Pavla Renka (Lunjovega) ne hranijo nobenih dokumentov.

Omenjena razstava, ki so se je želeli udeležiti tudi bistriški sokoli s poslanima predmetoma, je sodila v vrsto priprav na III. vseslovenski sokolski zlet v Ljubljani, ki bi moral biti že leto poprej od 15. do 17. avgusta 1913 pa so ga oblasti prepovedale. Zletni odbor, ki ga je vodil ljubljanski župan in

pisatelj Ivan Tavčar, se je toliko bolj trudil, da bi zlet, načrtovan za 15., 16. in 17. avgust 1914, pokazal vso bogato telesnokulturno dejavnost slovenskih sokolskih društev in s tem tudi politično moč slovenskega naroda. To pa seveda tedanjim avstro-ogrskim oblastnikom, še posebej v nemirnem času tik pred izbruhom prve svetovne vojne, ni moglo biti povšeči.

Sledil je odlok cesarsko-kraljeve policije, ravnateljstva v Ljubljani z dne 20. jun. 1914, s katerim je bil zlet prepovedan, „ker bi lahko bile posledice na političnem polju, katere bi nasprotovale državnim interesom in nevarno učinkovale na javni blagor“.

Iz arhiva Ljubljanskega Sokola smo dobili tudi kopije seznamov sokolskih predmetov, ki jih je to sokolsko društvo poslalo v Prago leta 1932 na IX. vseslovenski sokolski zlet in zopet leta 1938 na X. sokolski zlet.

Na teh dveh seznamih so vpisani tudi sokolski prapori in njim pripadajoči trakovi vseh primorskih sokolskih društev, ki so se morali pred nastopajočim italijanskim fašizmom zaščititi prek državne meje v Ljubljano. Tako zvezo, da so uso- do sokolskega prapora Ilirske Bistrice delili tudi sokolski prapori Trsta, Gorice, Idrije in Postojne. Prav iz omenjenih seznamov zvezo, da je imel prapor Sokola Ilirske Bistrice štiri trakove. Skrbni popisovalec je tako ohranil podatke, ki bi gotovo šli v pozabo.

Dva trakova je prapor prejel ob razvitju, o tem govori uvezen tekst na trakovih. Prvega je podarila praporova kumica g. Ela Domladiš in nosi napis: „KUMICA 22.8.1909 – ILIRSKEMU SOKOLU“, drugega pa so podarile „BISTRIŠKE DAME – ILIRSKEMU SOKOLU 22.8.1909“. Izjemno zagoteno je tretji trak z napisom: „POSAVSKA SLOVENKA – SLAVNEU DRUŠTVU SOKOLU 10. rožnika 1883“. Je trak poklonila domačinka, ki je živela nekeje v Posavini? Je bil poklonjen že prvi sokolski zastavi?

O zadnjem traku smo v KRAJANU že pisali, le da iz zapisa v seznamu natančneje zvezo za celoten tekst na traku: „BISTRIŠKE SOKOLICE – 12.11.1920 V SPOMIN NA TEMNI DAN 20.4.1921“. Zapisali smo že, da je ta trak skrivaj izvezla sokolica Slava Žnidaršičeva. Nastal je v času grenkega narodnega razočaranja, ko so bili naši kraji s kapitulantsko rapalsko pogodbo 12.11.1920 odtrgani od matične domovine. In kaj označuje datum 20.4.1921? Gotovo nov žalostni dogodek za Ilirsko Bistrico in njene ljudi! Seznam sokolskih predmetov, poslanih v Prago leta 1938, je tudi zadnji dokument, ki smo ga uspeli dobiti in ki govori o poti sokolskega prapora Ilirske Bistrice pa tudi sokolskih praporov nekaterih mest tedaj okupiranega Slovenskega Primorja.

In spet smo pred odprtimi vprašanji. So pogrešani trakovi z našega prapora ostali v Pragi? So tam ostali tudi prapori tržaškega in idrijskega Sokola in trakovi goriškega sokola? Ilirskobistriška telesnokulturna skupnost je v tem smislu naslovila prošnjo na ČESKOSLOVENSKE SVAZ TELESNE VYCHOVY v Pragi, nasledniku nekdanje sokolske zveze Čehoslovaške republike. Bo iskanje v Pragi rodilo uspeh?

Če bo, bomo z veseljem dodali nov mozaični kamenček k ustvarjanju popolnejše podobe bogate telesnokulturne dejavnosti, ki jo je pred sto in več leti začel graditi prav ilirskobistriški Sokol.

Vojko Čeligoj

Literatura:

Arhiv TVD Partizan ND, Ljb, fotografiji: Jožica Cerkenik-Valenti in Norma Hrvatini-Primožič, Janez J. Švajncar: ZNAK SOKOLSKEGA ZLETA, Numiz. vestnik št. 10/1982

Obisk pisatelja Svetine

Ob krajevnem prazniku je Ilirsko Bistrico obiskal naš najbolj znani pisec vojnih romanov Tone Svetina.

Pisatelj in kipar, to je najboljša oznaka razstavljalca skulptur na 50 samostojnih razstav doma in v svetu. Prav tako pa ga predstavlja prek 40 spomeniških celot, posvečenih naši revolucionarni preteklosti.

Predstavil nam je svojo zadnjo, v teh krajih najbolj brano knjigo *Med nebom in pekлом*, zgodbo o plemenitosti in hrabrosti Bečanove matere z Ostrožnega brda. Za to izredno knjigo, v kateri razen te družine opisuje tudi junaštvo primorskega življa, je letos prejel Kajuhovo nagrado, za kar smo mu Bistričani še posebno prisrčno čestitali.

Kiparsko delo Toneta Svetine je od samih začetkov vezano na kovino, na varjenje različnih kosov razbitega orožja. Delci železa sestavljajo razgibane in razčlenjene skulpture, ki govorijo z ostrino svojih oblik.

Tematika Svetinovih plastik je uperjena proti nasilju in v človeku nenehno prisotni želji po uničevanju.

Obiskovalec razstave skulptur je odnesel vizijo groze.

Osnovno sporočilo humanista in umetnika Toneta Svetine je: UPRITE SE VČJNI — UPRITE SE ZLU.

Ob svojem očetu Tonetu je svoje slike razstavljal tudi sin Vojko.

Slikar Vojko Svetina je že zgodaj začutil, da svet, ki ga dojemamo s čutili, še zdaleč ni vse tisto, kar v resnici je. Bistvo je skrito pod lupino videza, nekje globlje in ga s težavo odkrivamo glede na omejene možnosti spoznavanja.

V svojih slikah združuje preplete likov in simbolov s svetom barv, teme in svetlobe.

Otvoritve razstave se je udeležilo lepo število občanov.

DARINKA ŽBOGAR

Mladost v gorah

10. srečanje pionirjev planincev ilirskobistriške občine v Jelšanah 21.5.1983

Letošnji mesec mladosti je bil izjemno bogato izpolnjen s planinskimi aktivnostmi mladih članov ilirskobistriškega planinskega društva in je v številne aktivnosti samo v tem mesecu vključil vsaj poldrugi tisoč udeležencev.

V počastitev 1. maja so mladi planinci v družbi starejših članov obiskali 997 m visoki Kozlek in na njegovem vrhu simbolično razvili zastavo. Dan osvoboditve domačega kraja, 7. maj, so proslavili z naskokom poldruge stotnije pionirjev planincev na 1024 m visoki Žabnik v Čičariji na robu naše občine. Nosili so kurirčkov torbo, sodelovali na pionirskem

Cicibani planinci — udeleženci 6. srečanja so obiskali tudi spomenik Jožefe Maslo in ga okrasili s cvetjem

pohodu po poteh osvoboditve Primorske, nosili zvezno štafeto, se udeležili zbora pionirjev v Kočevju . . .

Šestdeset mladih je na kolesarskem izletu k izviru reke Reke spoznalo njen gornji tok in se poklonilo spomenu padlih junakov pri spomeniku v Podgrajah, kjer je na pragu svobode padlo mnogo borcev 3. prekomorske brigade in drugih enot IV. armade.

Posebno živahno je bilo 21. maja v Jelšanah, kjer so tamkajšnji pionirji planinci povabili v goste prek 250 vrstnikov iz vseh osnovnih šol v občini, da bi na 10. srečanju preživeli dan v naravi v slikoviti okolici Jelšan.

Skupina mladih se je že naslednji dan udeležila osrednje prireditve primorske planinske mladine na Vremščici.

Mladi pred spomenikom žrtev fašizma v Bazovici 19.6.1983

Zadnji majski dan, 31. maj, je bil posvečen prav mlajšim v društvu. Prek štiristo cicibanov planincev se je s svojimi tovarišicami vzgojiteljicami zbralo pred otroškim vrtcem v Ilirski Bistrici. Prišli so iz vseh vrtcev bistriške občine na 6. to-

vrstno srečanje in prečivali sončen dan v igri, razvedrilo in izletu v naravo.

Pokrovitelja obeh velikih občinskih prireditev sta bila občinska zveza prijateljev mladine in občinska skupnost otroškega varstva.

Živahna planinska dejavnost pa ni popustila tudi v poletnih mesecih, ko so mladi mnogo redne šolske izlete usmerili v planine, skupina 40 pionirjev planincev, ki je uspešno zaključila osnovni planinski šoli v Jelšanah in Ilirski Bistrici pa je v dvodnevem izletu pod ostenje Triglava dodobra spoznala dolino Vrat. Mladi so bili tudi številni na XII. srečanju planincev v Nabrežini pri Trstu sredi junija in se ob tej priliki poklonili junaštvu žrtev obeh tržaških procesov pred zadnjo vojno.

Pionirki planinki iz OŠ Jelšane bosta letos zastopali ilirsko-bistriške planince na republiškem pionirskem planinskem taboru v Bavšici, marljiva mlada planinka Marija Rutar iz OŠ Kuteževo pa je bila izbrana, da se skupaj s šestimi pionirji planinci iz vse Jugoslavije udeleži štirinajstdnevnega mednarodnega tabora mladih planincev v Zahodni Nemčiji.

Delovni so tile mladi planinci, mar ne?

VOJKO ČELIGOJ

Imamo republiškega šahovskega prvaka

P.S. Naš mladi šahist je osvojil na državnem prvenstvu pionirjev solidno 10. mesto med 15. nastopajočimi. Čestitamo!

Ob koncu aprila je bilo v Žalcu republiško prvenstvo v šahu za pionirje do 15. leta starosti. Udeležilo se ga je 58 najboljših pionirjev in pionirk iz vseh krajev naše domovine, med njimi dva pionirja iz Ilirske Bistrice. V hudi konkurenci je zmagal naš pionir Gregor Raspor in postal pionirski prvak SR Slovenije. Udeležil se bo tudi državnega prvenstva, ki bo v Srbobranu v Vojvodini od 1. do 11. avgusta. Obiskali smo ga na domu in ob tej priliki nam je o sebi povedal naslednje:

— Sem učenec osmega razreda osnovne šole in letos zaključujem šolsko obveznost. Šah sem se naučil igrati v šestem letu. V tretjem razredu sem se vključil v šahovski krožek na osnovni šoli in od tedaj redno igram. Ko sem bil star 11 let, sem postal član šahovskega kluba Ilir. Bistrica. Za resno strokovno delo sta me navdušila člana kluba Miran Rolih in Vojko Valenčič. Že več let se udeležujem vseh pionirskih prvenstev — občinskih, primorskih in republiških, in sicer kot član šolske ekipe ali kot posameznik, v zadnjem času pa nastopam tudi v naturnirjih odraslih članov doma in v zamejstvu (interliga). Za šah porabim na dan povprečno dve uri, pred pomembnejšimi tekmovanji pa tudi tri ali štiri. Za največja uspeha si štejem drugo mesto na republiškem prvenstvu za mlajše pionirje v Mariboru leta 1980 in osvojitve prvega mesta na že omenjenem letošnjem prvenstvu v Žalcu. Moj neposredni cilj je, da bi se uvrstil na državnem prvenstvu med prvih osem, daljnosežnejši pa, postati šahovski mojster. Pri šahovskem delu mi je največji vzornik nekdanji svetovni prvak Robert Fischer, čigar genialne partije vneto preigravam in se iz njih učim.

Mi bi radi povedali še to, da je Gregor odličen učenec in da dosega zelo dobre uspehe tudi na drugih področjih, na primer v kemiji in matematiki. Ob odhodu na državno prvenstvo mu želimo, da bi postavljene cilje dosegel in da bi postal dober športnik.

M.T.

Delo in kultura

V tednu med 11. in 15. aprilom letos so delavci LKI Lesonit pripravili LESONITOV TEDEN KULTURE, v katerem se je zvrstilo nekaj prireditev: razstava ročnih del delavk iz Lesonita, razstava likovnih del delavcev iz Lesonita, razstava dia-

pozitivov Čudoviti svet Snežnika, literarno-glasbeni večer, izid prve številke glasila za kulturo in literaturo — LESONITOV ZVEZEK in zaključna predstava z nastopi instrumentalnega ansambla, kantavtorjev, harmonikarja, tamburaške skupine iz Jelšan (ki se je za to priložnost ponovno zbrala), Lesonitove pevske skupine BISTRČ, šaljivega dvogovora o zgodah in nezgodah iz Lesonita ter veseloigre M. Vilharja Poštena deklica. Te prireditve so zaključile aktivno

delo komisije za kulturo, ki deluje v Lesonitu v okviru sindikata že več let. Po programu, ki ga je v začetku leta sprejela komisija, so se že pred tednom kulture zvrstili številni kulturni dogodki, ki so občanom II. Bistrice verjetno manj znani. Lansko poletje je gostovala folklorna skupina iz Barcelone, v jeseni smo na razgovor o kulturi povabili pesnika Cirila Zlobca, v prostorih naših menz pa je bilo organiziranih kar 6 likovnih razstav. Kot je že omenjeno, j bil vrh kulturnega delovanja v tednu kulture, vendar pa so bili tudi pozneje posamezni nastopi kot npr. ponovitev zaključne večerne predstave, gostovanje dramske skupine in skupine BISTRIC v KS Zabiče ter izvedba kratkega kulturnega programa (instrumentalisti in pevci) v sedaj pobrateni občini Devin-Nabrežina. Omeniti je treba še posamezne nastope Lesonitove pevske skupine BISTRIC ob različnih proslavah in prireditvah.

Ocene, ki so jih posebno ob tednu kulture dajali posamezniki, so zelo pohvalne. Izrečena je bila celo misel, da je tovrstno dogajanje v Lesonitu nekaj novega in da je treba začeto delo nadaljevati. Z ustanovitvijo kulturnega društva Lesonit, ki bo letos v jeseni, bomo pravzaprav postavili temelje za oživitev aktivnega kulturnega življenja med delavci v Lesonitu in zagotovili njegovo trajnost.

Na koncu bi se pa le še dotaknili misli, ki se mi že ves čas sodelovanja v kulturnem življenju Lesonita vrti po glavi. Nastajati je začela takrat, ko je stekla beseda o tem, ali naj za večerno predstavo prodajamo vstopnice ali ne. Nekdo od nas je bil odločno proti: „Ne, to morajo delavci gledati zastonj“. Pri tem ni pomislil na tiste, ki so posamezne predstave pripravljali in v delo vložili nešteto ur; verjetno jih ne bomo nikoli sešteli. Njihovo delo je bilo tudi zastonj. Pa ni to tisto, kar me vznemirja, ampak miselnost, ki je še pri mnogih prisotna: kultura naj bo zastonj, pa tudi tisti, ki jo izvaja, naj to dela zastonj. Torej — kultura ne potrebuje denarja!

S tako miselnostjo nismo več daleč od dejanj, ko bomo ob prvih stabilizacijskih ukrepih najprej odtegnili že itak skromna sredstva, namenjena kulturi (v skupni vreči se to ne bo niti poznalo), prepričani, da kulturno delo ni nujno, namesto da bi se stabilizacijsko in racionalno obnašali na vseh področjih. Ko bomo posamezniki kot delegati imeli kdaj možnost odločati o sredstvih, ki jih bomo usmerjali v posamezne družbene dejavnosti, razmislimo, preden se bomo odločili. Ali je razgledan, kultiviran in notranje zadovoljen človek produktivnejši od plehkkega in praznega? Če je, potem v takega človeka investiran denar ni vržen v stran.

Saša BOŠTJANČIČ

V Bistrici je prijetno

Znani član jugoslovanske nogometne reprezentance in igralec Partizana Nenad Stojković je pred kratkim nastopil obvezno vojaško službo v našem mestu. Seveda je kmalu našel med občani, posebno med mladino, mnogo prijateljev.

– V Ilirsko Bistrico sem prišel pravzaprav slučajno, da odslužim kot študent fakultete za splošno ljudsko obrambo obvezen staž. Moram reči, da sem se v prijetno mesto pod Snežnikom hitro vživel in dobil mnogo znancev. Ljudje so gostoljubni, prijazni, najlepše se pa počutim seveda v krogu prijateljev nogometa, ki je tudi pri vas priljubljen šport.

Navijačem Partizana moram povedati, da se bom takoj po odsluževanju vojske vrnil v ta klub in upam, da bom po

kratkem treningu že lahko igral v četrtem kolu prvenstva pa tudi v reprezentanci, kar pa je seveda odvisno od selektorja Veselinovića.

Preko Krajana priskrbo pozdravljam prijatelje nogometa in vse občane. Kadar me bo pot zanesla v te kraje, se bom rad ustavil v vašem prijetnem mestu in pozdravil svoje prijatelje.

P.N.

Znani obrazi

Tokrat vam predstavljam še enega izmed „svetovnih potnikov“. To je Mary Fernandez, poročena Rubeša. Je Bolivijka, od leta 1977 Bistričanka.

Po rodu si iz mesta Cochabambe v Boliviji. Izhajaš iz družine naprednih intelektualcev. Opiši življenje v teh, za nas tako tujih krajih. Posebej nas zanimajo Indijanci; temu rodu pripadaš tudi ti.

Bolivija, ki jo je izpod španske nadvlade osvobodil istočasno z Venezuelo in Kolumbijo Simon Bolivar, imenovan El libertador — osvoboditelj (letos praznujejo Južnoameričani 200-letnico rojstva), se je prej imenovala Alto Peru. Danes je najbolj „indijanska“ od vseh latinskoameriških držav: čistih Indijancev je kakih 70 odstotkov, mešancev — mesticev je približno 25 %, potomcev evropskih priseljencev pa 5 % celotnega prebivalstva. Približno polovica Indijancev pripada Quechua civilizaciji, to so potomci Inkov. Ostali so nasledniki Aimarov. Nekaj neciviliziranih Indijancev pa še sedaj živi v pragozdovih.

Po mojih žilah se sicer pretaka mešana kri, ki pa pripada pretežno Quechuom in se tako tudi jaz čutim potomka Inkov.

Cochabambe, moje rojstno mesto, je veliko približno kot Ljubljana in je po La Pazu drugo največje mesto v Boliviji. Podnebje je zmerno toplo brez hudih zim, pa tudi vročih poletij ni. Temperature segajo od 25°C pa do 32°C. Vzrok le-temu je lega mesta in okolice, saj je točno v centru države med dvema verigama gorovja Kordiljerov.

Pri nas onesnaženja okolja skorajda ne poznamo. Industrija je šibka: majhna rafinerija nafte, pa čevlarska in gumarska industrija. Zanimivo je, da se je sedanja tekstilna industrija razvila iz staroinkovskih delavnic — ima torej večstoletno tradicijo.

Okolica Cochabambe je žitnica Bolivije: glavna žitarica je pšenica, pa tudi koruze je tu veliko. Seveda tudi krompirja ne manjka, da o sadju in zelenjavi ne govorimo.

Moji nekdanji soseščani so predvsem mestici in cholosi (Quechue). Rasnega razlikovanja ni, pa vendarle vodilna mesta v državi zavzemajo mestici, ki so pač najbolj šolani in tudi premožnejši od ostalih. Po agrarni reformi leta 1952 so se kmetje cholosi ekonomsko precej osamosvojili in so po dokaj pogostih nemirih ekonomske in politične narave najmočnejša sila, saj se zavedajo prednosti, ki jo imajo z lastništvom hrane. Le-ta je njihovo najmočnejše orožje. Njihovi glasovi so odločilnega pomena pri izboru predsednika republike. Zaradi neosveščenosti so tudi krivci smrti Che Quevare.

Dovolj je tega zemljepisnega in zgodovinskega opisa. Upam, da sem povedala vendarle nekaj takih podatkov, ki jih v učbenikih ali podobnih knjigah ni in bodo za bralce zanimivi.

Življenjska pot te je privedla v Jugoslavijo. Za naše pojmovanje je to dokaj nenavadno . . .

Res je, imam precej „bogato“ življenje. Povedati pa moram, da so vsi moji bratje doštudirali v Evropi in to za našo družino ni nič nenavadnega. Sicer pa se je moja „odisejada“ pričela takole: končala sem gimnazijo „Jugoslavija“ v Cochabambi, ki jo je ustanovil in vodil moj oče. Moj roditelj je velik občudovalec pokojnega jugoslovanskega predsednika tovariša Tita. Zelo ceni herojstvo jugoslovanskih narodov in njihove napore med revolucijo. Za ilustracijo naj povem, da je bil v sprejemnem odboru ob obisku tovariša Tita v Cochabambi leta 1962 tudi moj oče, sicer eden izmed vodij takratne in tudi sedanje vladajoče stranke Movimiento Nacionalista Revolucionaria.

Poznejše povezave z jugoslovansko ambasado so privedle do zaključka, da Jugoslavija dodeli vsako leto štipendiji dvema najboljšima dijakoma, seveda za študij v SFRJ. Takšne štipendije sem bila deležna tudi jaz.

Tako sem prispela v Beograd. Tam so mi določili kraj študiranja: Ljubljano. Študijsko usmeritev sem izbrala sama. Med bivanjem v slovenskem glavnem mestu sem spoznala

svojega soproga Rada Rubeša. Tako sem po študiju postala Bistričanka s službo na osnovni šoli „Dragotina Ketteja“, kjer sem na višji stopnji poučevala tehnični pouk.

Kako si se vključila v novo okolje v tako majhnem kraju, kot je Ilirska Bistrica?

Privadila sem se zelo hitro, saj so me vsi lepo sprejeli: kolegi učitelji, učenci in seveda tudi starši. Ne vem zakaj, morda sem preveč klepetava ali kaj!? Zares, posebnih težav nisem imela. (Mary obvlada slovenski jezik zelo dobro. Da ni Slovenka, spoznaš le po različni izgovorjavi šumnikov. Slovničnih napak skorajda ne dela).

Tukajšnji ljudje so se mi zelo priljubili. Tudi kraj sam mi je zelo všeč. Posebno občudujem Sibirjo. Tako prijetnega kotička zares še nisem videla.

Povej svoje mnenje o razlikah, vrlinah, pomanjkljivostih ter prednostih pri naših ljudeh in pri Bolivijcih ter drugih Južno-američanih.

Rekla bi, da ste Slovenci zelo podobni prebivalcem glavnega mesta La Plaza. Ste zelo skrbni, znate uporno delati. Prebivalci Cochabambe so drugačni, znajo se veliko bolj zabavati, so bolj sproščeni in odprti. Včasih jih takšno obnašanje privede do velikega razmetavanja denarja, saj ob veselju pozabijo prav na vse drugo. So pa zelo delavni in sposobni, tamkajšnja zemlja (okolica mesta) pa je zelo radodarna. Mesto Santa Cruz je spet drugačno: bogato, ljudje so nedelavni, podnebje je tropsko, kot ustvarjeno za nočno življenje.

Lahko bi zaključila, da so ljudje različni, tipičnega Bolivijca ni. Pa saj se tudi Jugoslovani zelo razlikujejo med seboj.

Na žalost je prednost Južne Amerike, njeno veliko naravno bogastvo, istočasno tudi njena tragedija.

Že Španci so samo izkoriščali, prav tako vsi drugi, ki so se pritepli za njimi. Popolnoma so uničili stare visoko razvite omike, privedli tamkaj živeče ljudstvo v bedo, pa tudi kulturna raven prebivalcev se je znižala. Posledice takšnega obnašanja bo čutiti še dolgo časa. Sedanji največji izkoriščevalci so razen domačih mogotcev tudi multinacionalne družbe, predvsem iz ZDA. Bolivija je zadolžena država. Tudi tu se ukvarjajo s podobnimi problemi kot v Jugoslaviji. Tudi tu poznajo stabilizacijske ukrepe. Kot povsod, morajo seveda tudi tu stisniti pas najprej najrevnejši prebivalci.

Kako zveni indijanski jezik? Povej po indijansko, pa bova skupaj zapisala še špansko in slovensko.

V bolivijskih šolah, ki jih obiskujejo predvsem mestici, se predvsem seznanjajo s španščino. Temu je prilagojena tudi vsebina, kar pa seveda ne ustreza. Večina Indijancev (Quechua in Aimañi), je na žalost še nepismena. Tradicionalno negujejo samo svoj jezik. Jezik prenašajo iz roda v rod predvsem preko vsakdanjega govora (zelo so znane jezikovne „bitke“ na tržnicah), bogata je zakladnica ljudskega pesništva. Indijanska knjižna jezika sicer obstajata, se pa redkeje uporabljata.

Sedaj pa piši!

Yana nawi arcu seja
Ganri hija eres
munasgayman ricchakuspa
songoyta nanachisanki

Ojos negras, contusejas en arco,
cuja hija eres
pareciendo te a mi querida
estas haciendo llorar a mi corason.

Črnooka, obrvi v loku,
kdo si,
podobna moji ljubici
povzročaš bolečino v mojem srcu.

Kitica je iz narodne Pesmi Quechujev, ki živijo v Boliviji, Ekvadorju, Peruju, južni Kolumbiji in severni Argentini.

Vaša družina bo odpotovala v tvoje rojstno mesto, v tvojo prvo domovino, saj imaš dve domovini. Kaj vaju je s soprogom privedlo k tej odločitvi?

Tako sva se dogovorila z možem že pred poroko. (Rado, ki je pravkar prispel, v šali doda, da ga je žena že takrat vrtela okoli prsta). Meniva, da je tako najbolj prav. Imam občutek, da bom veliko več koristnega v življenju naredila v svojem domačem kraju, kot pa kjerkoli drugje. (Rado doda, da bi šel za njo, pa četudi na konec sveta. Resno meni, da bo s svojo upornostjo uspel tudi v Boliviji, saj prav v tem primeru odpade ena največjih ovir za uspeh, to pa je nepoznavanje jezika. Rado, sedaj magister kemije, zelo dobro govori in piše špansko).

S hčerko Mojco tudi ne bo hujših težav, sicer pa je kot majhna deklica že bila v Cochabambi.

Kaj želiš še sporočiti Bistričanom?

Bistričane imam zelo rada, vendar pri veliki večini pogrešam večje odprtosti in družabnosti. Sicer pa menim, da se napredek že občuti, da bo rasla solidarnost med ljudmi, da se bo zmanjšala odtujitev...

Prepričana sem, da se potrošniška miselnost že zmanjšuje in da ne bo imel v življenju eno izmed najvažnejših ali pa celo glavno vlogo denar. Razkorak med vrednotenjem potrošnih dobrin in kulturnih, človeških in ostalih vrednot mora biti manjša.

V teh težkih trenutkih želim vsem veliko delovnih uspehov in osebne sreče in upam, da se bomo še kdaj videli.

Dimitrij BONANO

– Zdi se mi, da si pripeljal z igrišča napačne otroke, Oton!

Ribiči so tekmovali

Dan borca — 4. julij so bistriški ribiči svečano proslavili s tradicionalnim tekmovaljem v športnem ribolovu na jezeru Mola. Tekmovanja se je udeležilo več kot 160 tekmovalcev, med drugim so nastopili tudi ribiči z Reke in iz Buzeta. Pri mladincih je zmagal Jagodnik Robert pred Primcem Sašom in Logarjem Milanom. Pri članih je zmagal Čermelj Robert pred Čukljevičem Ratkom in Stegujem Ljubom.

P.N.

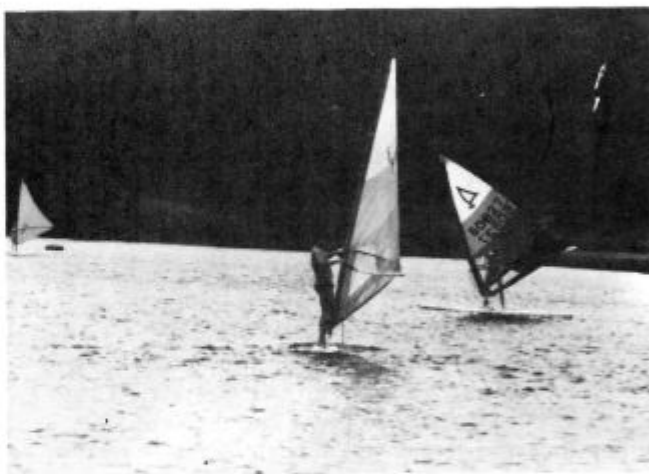
Sonce, voda, veter in wind surfing

To kar ni pred leti uspelo rolikam, da bi namreč nadomestile užitke pravega surfinga ali jahanja na valovih oceanov vsem nam, ki takih valov nimamo, oziroma si jih ne moremo privoščiti, je prav gotovo uspelo jadralnim deskam, ki so bliskovito osvojile svet, predvsem Evropo.

Samo pet let zatem, ko je bila v Ameriki izdelana prva jadralna deska, so takšne deske že jadrale tudi po naših vodah, vendar se je ta šport razmahnil šele takrat, ko so se pojavile prve domače deske, ki jih je sicer v izredno majhnih serijah, vendar pa že konec leta 1976 začel izdelovati IMGRAD iz Ljutomeru.

Z veseljem lahko ugotovimo, da je ta zvrst športa prišla v Bistrico že zelo zgodaj, saj so prvi entuziasti vozili po jezeru pod Harijami že leta 1979. Potem se je število privrženecv jadrnanja na deski večalo iz leta v leto in ker je število ljubiteljev tega športa tudi drugod po Evropi zelo hitro naraščalo, smo se v letošnjem letu odločili, da bi bilo potrebno za hitrejšo popularizacijo tega športa v naši okolici delovati bolj organizirano. Edino tako bi hitro dosegli kvaliteto ostalih klubov v Sloveniji (Ljubljana, Portorož, Koper, Piran, Izola), ki so prav v jugoslovanskem vrhu. Po vzoru nekaterih klubov, predvsem s celine, smo se tudi pri nas odločili, da bi pričeli delovati v okviru smučarskega kluba, ker bi s tem aktivnost kluba razširili še na poletne mesece, ko sicer dejavnost smučarjev popolnoma zamre, razen tega pa že po nekem nenapisanem pravilu večina surfarjev tudi smuča. Tako je bila na občnem zboru smučarskega kluba dne 20.5.1983 ustanovljena sekcija jadralcev na deski, ki si je za simbol in ime izbrala „MOLA“, pa ne naključno, saj bo imelo jezero pod Harijami pri vseh stabilizacijskih in bonovskih težavah prav gotovo odločilno vlogo pri razvoju in popularizaciji jadrnanja na deski v bistriški okolici. Tega smo se tudi zavedali od vsega začetka in prva naloga, ki smo si jo zastavili, je bila ureditev dostopa v jezero. Očistili in pokosili smo naravni pomol pod Harijami ter z materialno pomočjo Lesonita postavili lesen plavajoči pomol, ki je prav gotovo zaradi neutrujenega brega velika pridobitev tudi za vse številnejše kopalce. V sklop del okrog ureditve in olepšanja okolice jezera je spadala tudi postavitev lesenih klopi in mih v bližnjem gozdičku in na pomolu, ponovno seveda s pomočjo Lesonita v upanju, da ne bojo pozimi zgorele na kakšnem ognjišču.

Kljub zagnanosti in dobri volji vseh članov sekcije pa smo kmalu ugotovili, da brez finančnih sredstev le ne bomo mogli uspešno delovati, posebno ker je zanimanje za to zvrst rekreacije preseglo vsa pričakovanja in se je število članov

sekcije v enem samem mesecu več kot podvojilo. Ker nismo našli nobenega vira, iz katerega bi lahko črpali vsaj minimalna denarna sredstva za nadaljnje delo, smo se odločili, da bi priredili ob jezeru zabavno prireditev, ki naj ne bi imela samo namen pridobiti denarna sredstva, ampak predvsem reklamni značaj.

Mnenja smo, da je pridobitev, ki je nosila ime PIKNIK kljub temu, da je bila zelo na hitro in bolj na silo pripravljena, vseeno uspela in upamo, da bomo naslednje leto lahko ponovno preživeli še enkrat tak ali pa mogoče še lepši popoldan ob jezeru.

Naslednja pomembna naloga je bila, naučiti jadrnanja na deski vse, ki bi jih to veselilo. S tem v zvezi je bilo organiziranih nekaj tečajev, na katerih so bili udeleženci seznanjeni s fizikalnimi zakonitostmi, ki veljajo pri jadrnanju na deski, se poskusili v samem jadrnanju in dobili še ostale napotke in koristne nasvete, ki jim bojo prišli še kako prav, ko se bojo samostojno spopadli z vetrom in valovi.

Zaradi preskromnih finančnih možnosti smo v letošnjem letu izpustili delo z otroki, ker bi za to potrebovali vsaj dva do tri komplete jadralne opreme, ki je prilagojena fizičnim sposobnostim otrok, za kar pa v letošnjem letu še nismo imeli na razpolago dovolj denarnih sredstev.

Prav tako ne bomo mogli biti v letošnji sezoni preveč zadovoljni s kvaliteten napredkom, torej s pridobitvijo lastnega vaditeljskega kadra ter vzgojo tekmovalcev, kajti vsi

dogovori s klubi, ki so pooblaščen za tako delo, so se pričeli prepozno, razen tega pa smo tudi glede na možnosti, ki jih imamo, vse skupaj načrtovali precej skromno. Vsekakor pa ostanega obveza za prihodnje leto, ko se bomo otresli vseh težav, ki spremljajo novo nastale klube, oziroma sekcije in se bomo lahko bolj posvetili strokovnemu delu.

Glede na to, da traja sezona jadrnanja na deski še pozno v jesen, vabimo vse, ki bi si želeli popestriti poletje in poskusili zajadrti z jesenskimi vetrovi ter vse tiste, ki bi želeli preživeti dopust nekoliko drugače, mogoče na valovih z jadrom v rokah, da se nam pridružijo že v letošnjem letu.

J. ŠIRCELJ

Republiško balinarsko tekmovanje

Iirska Bistrica in njeni krajanji so bili gostitelji 32. republiškega prvenstva v balinanju posameznikov. Občinska balinarska zveza je ob sodelovanju Postojne to prvenstvo odlično izvedla. Prijavljenih je bilo 24 tekmovalcev iz 10 regij. Zbrane tekmovalce in občinstvo v športnem parku Nade Žagar sta pozdravila predsednik balinarske zveze Jugoslavije tov. Jože Rebec ter Jadran Možina, sekretar občinske konference SZDL.

Tekmovanje je trajalo dva dni.

Prvo mesto si je pridobil Rudež iz Kobje glave, drugi je bil Abrahamsberg (Postojna), tretji Rozman (Ljubljana), četrti Rebec (Radovljica), nato pa so se zvrstili še Švara, Geber, Mezgec in Tehavec. Bistričani žal to pot niso imeli sreče.

Med republiškim tekmovanjem smo prosili za kratek razgovor tovariša Jožeta Rebca. Z veseljem se je odzval in med drugim dejal:

— Najprej moram povedati, da sem rojen Bistričan, vendar že več let živim v Radovljici. Na Bistrico me vežejo lepi spomini, najraje pa se spominjam takratnega balinanja na našem bližnjem travniku. No, danes ste v balinarskem športu zelo napredovali. Imate štiri moderne steze, ki bi povsem ustrezale tudi večjim tekmovanjem, v zveznem pa tudi v mednarodnem merilu. Gledalci so pokazali pravo športno zavest in so bodrili vse igralce, ne glede, katero društvo zastopajo.

Vsem, ki so pripomogli k tako lepemu razvoju balinanja v Bistrici in organizatorjem tekmovanja lepe čestitke.

P. Nikolić

Novi republiški prvak Rudež prejema priznanje za 1. mesto

Tekmovanje v „Bistriški“ nogometni ligi

Pred kratkim se je končal I. del občinske nogometne lige v II. Bistrici. Kljub nekaterim težavam (pomanjkanje igrišč in sodnikov, težave s prevozi), se je tekmovanje nemoteno odvijalo. Sodelovale so v glavnem ekipe iz prejšnjih sezon z izjemo ekipe Ciciban iz Jelšan, ki je nepričakovano odpovedala sodelovanje. Izstop omenjene ekipe iz tekmovanja predstavlja precejšnjo izgubo, saj je liga izgubila ekipo, ki se je v prejšnjih sezonah redno uvrščala v vrh lestvice.

Naslov spomladanskega prvaka je zaslužno osvojila ekipa „Zvezde“, ki je pokazala kvaliteten in privlačen nogomet. Ekipa je sestavljena iz izkušenih igralcev, ki so svoje kvalitete že dokazali v NK TRANSPORT, članu Kraško-notranjske lige. Z majhnim zaostankom sledijo ekipe Pasjaka, Podgore in Primorja. Omenjene ekipe ne zaostajajo po kvaliteti za

vodilno ekipo, zato je pričakovati, da bo v nadaljevanju boj za 1. mesto še negotov.

Sredino lestvice po tradiciji zavzemata ekipe Prema in Kosez. Za ekipo Prema je uvrstitev uspeh, saj je z sedanjim igralskim kadrom gotovo dosežen maksimum. Nasprotno pa je z ekipo Kosez, ki sicer iz leta v leto dviga kvaliteto, za kar ima vse pogoje, vendar za vidnejše uspehe še ni sposobna.

Zadnji dve mesti zavzemata ekipe Podgrada in Starega grada. Ekipi sta s področja, iz katerega črpa igralski kader NK Plama, ki nastopa v Kraško-notranjski ligi. Uvrstitev omenjenih ekip ni presenečenje, saj je očitno, da se je vodilna ekipa NK Plama odločila za delo na množičnosti, čeprav na ta račun trpi kvaliteta.

Tekmovalna komisija občinske lige je zaradi dveh neopravičeno neodigranih tekem, a v skladu s tekmovalnim pravil-

nikom, izključila iz tekmovanja ekipo Žabnika iz Obrovega. Sojenje v ligi je zadovoljivo, žal pa je premalo sodnikov, zato bo potrebno v bodoče vložiti več pozornosti pridobivanju novih moči.

Glede discipline ni bilo večjih težav, kar dokazuje majhno število izključitev in izrečenih opominov.

Za nemoten in uspešen potek tekmovanja imajo največ zaslug organizatorji, katerih delo sloni na volonterski bazi.

Večletno tekmovanje v občinski nogometni ligi se je uveljavilo v tolikšni meri, da si ni moč zamisliti sezone brez omenjenega tekmovanja.

B. Dovgan

KONČNA LESTVICA I. DELA OBČINSKE NOGOMETNE LIGE IL. BISTRICA

1. ZVEZDA	7	5	1	1	28:18	11	+ 10
2. PASJAK	7	4	1	2	19:17	9	+ 2
3. PODGORA	7	4	0	3	32:15	8	+ 17
4. PRIMORJE	7	3	2	2	32:23	8	+ 9
5. PREM	7	2	3	2	27:23	7	+ 4
6. KOSEZE	7	2	2	3	22:25	6	+ 3
7. PODGRAD	7	2	0	5	26:35	4	- 9
8. STARI GRAD	7	1	1	5	23:59	3	- 36

Ob 10-letnici kegljaškega kluba

10. obletnica prav gotovo ni kak poseben jubilej. Jep a mejnik, ob katerem je le vredno malo postati in se ozreti na prehojeno pot.

Zametki kegljanja so se pojavili v 12. stoletju v Nemčiji, od koder se je kegljanje postopoma razširilo v vse srednjeevropske države in tudi k nam. Večji razmah je kegljanje doživelo ob koncu prejšnjega stoletja, ko se je razvilo v športno disciplino. Tako je bilo v letu 1885 organizirano prvo športno tekmovanje v kegljanju.

Na celem teritoriju bivše avstro-ogrske monarhije je bilo kegljanje zelo razvito. Kegljalo se je tudi v naših krajih, kar pričajo nekdanja kegljišča ob železniški postaji v Pivki in na Reki. V Italiji se ni kegljanje nikoli razvilo. Tako je tudi v naših krajih zamrlo zanimanje za to zvrst športa in rekreacije in so seveda tudi taki objekti propadli. V ostalih predelih Slovenije, posebno na Štajerskem in Gorenjskem, pa je kegljanje ostala priljubljena igra med vsemi sloji prebivalstva.

Po osvoboditvi so se zgradila prva kegljišča na Koprskem in na Goriškem, v naši neposredni bližini pa v Postojni.

Tako smo se tudi v Ilirski Bistrici odločili, da se udeležimo 1. delavskih športnih iger primorskih in notranjskih občin za ženske, ki so bile 26.2.1972 v Idriji. Formirana je bila ženska ekipa, ki je šla nekajkrat trenirat v Postojno. Te pionirke kegljanja so bile Gorišek Sava, Ristovič Elza, Malnaršič Radica, Smuk Frida, Kocjan Mirjam, Kosanovič Silva.

Led je bil prebit. Ker se je tudi že začela gradnja štiri-steznega avtomatskega kegljišča ob renoviranem hotelu Turist, se je komisija za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu odločila, da razpiše tekmovanje na delavskih športnih igrah za leto 1972 tudi v kegljanju. Prijavilo se je kar 10 ekip. Na treninge so odhajali v Postojno, kjer se je tekmovanje, dne 16.9.1972, tudi odvijalo z udeležbo 5 ekip. V začetku oktobra smo dočakali otvoritev kegljišča pri hotelu Turist. Ob tej priliki je bil dne 8.10.1972 organiziran turnir z udeležbo 7 moških in 1 ženske ekipe. V počastitev dneva republike je bil dne 25.11.1972 organizirano tekmovanje z udeležbo 11 ekip. V počastitev ob dnevu JLA je bilo dne 22.12.1972 organizirano srečanje med rezervnimi ofircirji in aktivnim kadrom garnizona.

V tem času je bil naval na kegljišče tolikšen, da se je bilo treba predhodno prijaviti za igranje in čakati tudi več kot uro. Ob tem se je začela vedno pogostejše javljati ideja o ustanovitvi kegljaškega kluba.

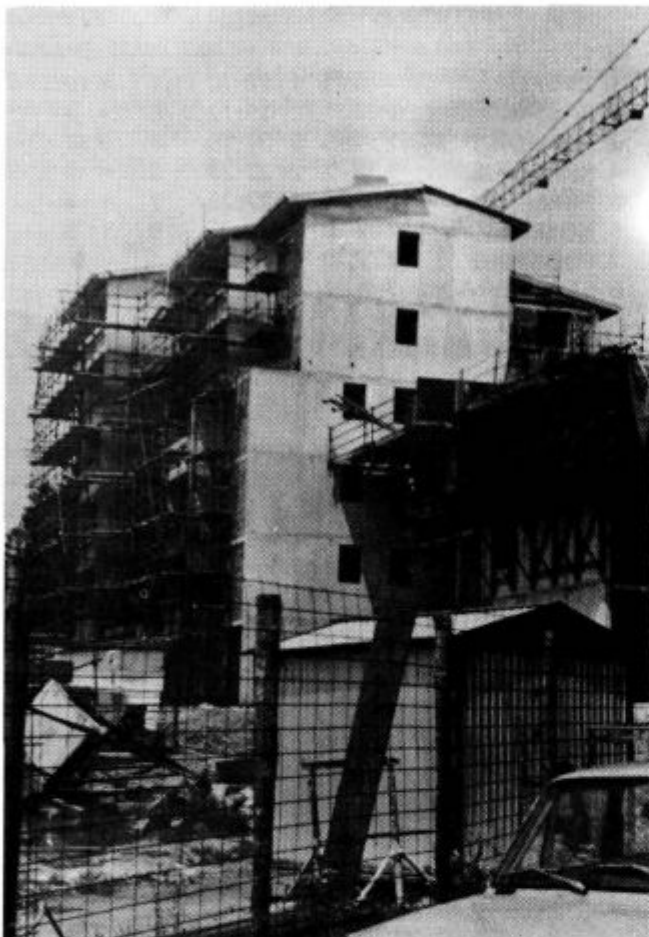
Dne 23.2.1973 je bil ob prisotnosti 35 članov ustanovljen kegljaški klub Ilirska Bistrica.

V letih 1973 in 1974 je štel klub 38 oziroma 37 članov, tako da smo lahko formirali ekipe vseh sestav — člane, mladince, članice, mladinke. Nato je število članstva nihalo iz leta v leto. Razlog so bile česte okvare na kegljišču zaradi slabega vzdrževanja. Po dveh poplavih je bilo konec leta 1978 kegljišče prenovljeno s plastično prevleko in usposobljene so bile naprave. Takoj se je to poznalo, saj je število članstva v letu 1979 naraslo na 60 članov.

V naslednjih letih je to število ponovno padlo, v glavnem zaradi tega, ker je kegljišče že od leta 1980 zaprto za javnost in tako je dotok novih, mladih članov pičel in nereden.

Kljub vsem težavam zaradi majhnega števila članov, slabega stanja in zaprtega kegljišča, se je klub od ustanovitve dalje udeleževal vseh tekmovanj, na začetku v koprski podzvezi, pozneje pa v območni kegljaški skupnosti Notranjske in tekmovanja v primorsko-notranjski ligi. Največ uspeha so dosegle mladinke Stopar Fani, Ujčić Julka, Grlić Irena in Kandare Jožica, saj so se na republiškem prvenstvu 8.4.1973 v Ljubljani uvrstile na državno prvenstvo. Na republiškem prvenstvu mladink 30. in 31.3.1974 v Ilirski Bistrici sta bili dve naši mladinki evidentirani v selekcijo republiške mladinske reprezentance. Ravno tako je vseskozi uspešna ženska vrsta, ki je v letih 1974, 1978 in 1980 nastopila na ekipnem republiškem prvenstvu, v letih 1982 in 1983 pa na republiškem prvenstvu parov in posamežno (1982 posamezno Kopriva Vojka 25. v republiki). Mladinski par Samsa Marino — Jagodnik Andrej je bil 1979 9. v republiki, Samsa pa 13.

Stanovanjska gradnja na soseski S-6 poteka po načrtih. Trenutno je v gradnji 40 stanovanj, 18 stanovanj bo končanih kakor kaže v novembru letos, ostala pa v začetku naslednjega leta.

posamezno. Moška ekipa je 1975 na Vrhniki zasedla 1. mesto na turnirju za dan tankistov na zelo močnem turnirju z udeležbo 24 ekip iz Ljubljane in Gorenjske, isto leto 3. mesto na turnirju v počastitev dneva JLA v Vrhniki med 16 ekipami, 3. mesto leta 1976 na turnirju za dan tankistov na Vrhniki (24 ekip), na novoletnem turnirju v Pivki 1979 Konestabo 1. mesto, Kranjc 3. mesto, ekipa 2. mesto. Posamezno je najboljšo uvrstitev dosegel Rolih Miro, ki je bil 1979 na prvenstvu območne kegljaške skupnosti Notranske drugi in se tako plasiral na republiško prvenstvo, v parih pa isto leto par Rolih — Konestabo, ki sta zasedla 3. mesto. Zaradi aktivnosti članstva, novega in zato nevtralnega kegljišča, je bila klubu dodeljena organizacija državnega prvenstva ekipno, ki se je odvijalo na tukajšnjem kegljišču dne 30.6. in 1.7. 1973. Dne 30. in 31.3.1974 pa smo organizirali republiško prvenstvo mladink. V dne 25. in 26.12.1982 ter 8. in 9.1983 pa so na tukajšnjem kegljišču potekale kvalifikacije za vstop v I. moško odnosno žensko ligo. Večjih tekmovanj pa ni mogoče organizirati zaradi pomanjkljivosti kegljišča. Klub je vseskozi deloval tudi pri vzgoji lastnih strokovnih kadrov. Tako je že 24.8.1973 6 članic in 7 članov uspešno napravilo tečaj za sodnika kegljanja. Po spremembi tehničnega pravilnika je 1979 napravilo sodniške izpite 11 sodnikov in to 2 ženski in 9 moških. Od teh so 4 republiški sodniki. V letu 1978 je napravil izpit za inštruktorja kegljanja 1 član, leta 1979 pa še 3 člani in 1 članica.

Na področju rekreacije je klub od ustanovitve dalje organizator DŠI v kegljanju. Največja množičnost je bila do sedaj dosežena pri moških leta 1978 z udeležbo 23 ekip in 115 posameznikov, pri ženskah pa leta 1975 z udeležbo 6 ekip in 31 posameznikov. Skupno se je do sedaj udeležilo DŠI 125 moških ekip in 636 posameznikov ter 41 ženskih ekip in 200 posameznikov.

Kegljaštvo bi se brez dvoma še bolj razmahnilo in doseglo nove uspehe, če ne bi bilo kegljišče — zaprto!

Pravijo, da ni rentabilno. Ali je mogoče zaprto kegljišče rentabilno?

S.Č.

Na kratko

- Po večletnih prizadevanjih je bila v mesecu juniju končno dograjena javna razsvetljava v Šerčerjevi ulici v dolžini 300 metrov. Pomanjkanje materiala na tržišču je tudi nam povzročalo nemajhne težave, ki pa smo jih le uspeli premagati. Pri sami izgradnji razsvetljave gre pohvaliti delovno organizacijo TRANSPORT, ki nam je nudila brezplačno uslugo njihovega avtodvigala za montažo drogov, pa tudi mladince iz te ulice, ki so očistili in pripravili jašek za nemoten potek del.
- V mesecu juniju in juliju so se izkazali s prostovoljnim delom občani v delu Vodnikove ulice. Z zglednim sodelovanjem s Komunalnim gradbenim podjetjem, ki je izvršilo strojni izkop za kanal za meteorne vode v dolžini skoraj 200 metrov, so nato občani položili betonske cevi, zabetonirali vse jaške in nato zasuli kanal. Istočasno so izvedli tudi vsa gradbena dela za postavitev javne razsvetljave v dolžini 150 metrov. S svojo pomočjo so precej pospešili dela, tako da so luči razsvetljave zasvetile že konec meseca julija.
- Pešci smo se končno oddahnili. V Gregorčičevi ulici nasproti Metala so napravili prepotrben pločnik. Usek z novim podpornim zidom je estetsko kar zadovoljivo rešen.

IZDAL:

Svet Krajevne skupnosti Ilirska Bistrica
Glasilo izhaja občasno

GLAVNI IN

ODGOVORNI UREDNIK: Popit Ivan

UREDNIŠKI ODBOR:

Franc Munih, Vojko Čeligoj,
Boža Rozman, Zmago Trebec,
Dimitrij Bonano
Emil Maraž, Vojko Čeligoj, F. Nikolič
Edvard Seles
NAKLADA: 1000 izvodov
RAZMNOŽIL: Edvard Usenik, Kadičnikova 8, Ljubljana

FOTO:

OBLIKOVALEC:

NAKLADA:

RAZMNOŽIL:

Glasilo je po 6. točki 1. odstavka 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72) in mnenju Sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72, prosto plačila prometnega davka.